

NŠAL 468

VIKTOR STESKA

(1868–1946)

9 š; 0,1 t.m.

HISTORIAT USTVARJALCA:

Viktor Steska se je rodil 1. januarja 1868 v Ljubljani. Osnovno šolo je obiskoval v Ljubljani in v Šmartnem pri Litiji. Gimnazijo in bogoslovje je obiskoval v Ljubljani. V mašnika je bil posvečen 23. julija 1891. Njegova prva služba je bila v Kočevju, kjer je bil kaplan do 1896, nato do 1898 pri sv. Jakobu v Ljubljani. Službo tajnika v škofijski pisarni je opravljal v letih od 1899 do 1906, ko je postal ravnatelj. Službo ravnatelja je opravljal do 1918, ko je postal referent za bogočastje pri Pokrajinski vladi za Slovenijo, ter se 1926 upokojil. Po upokojitvi je vodil škofijsko računovodstvo.

Steska je že v dijaških pisal leposlovna dela. Ukvarjal se je s slovničnim vprašanjem in etimologijo. Precej njegovih del je s področja arheologije in zgodovine. Glavno Steskovo zanimanje je veljalo upodablajoči umetnosti. Za slovenske cerkvene spomenike se je navdušil kot dolgoletni škofov spremljevalec na vizitacijah. Sad temeljitega študija je knjiga Slovenska umetnost I. del Slikarstvo (1927). Leta 1935 je Steska objavil Pregled stavbarstva, kiparstva in slikarstva. Vrsta njegovih razprav obravnava umetnike in umetniška dela. Na osnovi arhivskega gradiva je napisal biografije slikarjev, kiparjev, glasbenikov idr.

Steska je pisal tudi knjižne ocene, poročila o umetniških razstavah, izpisal vrsto dragocenih podatkov iz matičnih knjig, ter pojasnil vrsto vprašanj. Sodeloval je pri vseh važnejših slovenskih strokovnih glasilih. Mnogo je predaval in vodil ekskurzije. Steska je bil med ustanovitelji in vodilnimi člani Društva za krščansko umetnost, član in podpredsednik Umetnostnozgodovinskega društva, sodelavec Narodne galerije, organizator in populizator umetnosti. S svojim delom zavzema pomembno mesto v slovenski umetnostni zgodovini. Umril je 1. januarja 1946. (Vir: Slovenski biografski leksikon, Lj. 1933–1952, str. 481–483)

HISTORIAT FONDA:

Zapuščina Viktorja Steske je bila prevzeta v Nadškofijski arhiv pred letom 1980, verjetno kmalu po njegovi smrti leta 1946. Š. 10 je bila izloženo in uvrščenov Fotografsko zbirko (2015, Blaž Otrin).

Iz fonda je bilo izloženo in vstavljeno v ustrezne zbirke:

- v knjižnico: P. von Radics: Christoph von Rauber, Bisschof, Krieger und Staatsmann (1466–1536)
- podobice v zbirko podobic
- Fotografije na steklu (š 11) v fotografsko zbirko.

Na novo uredil in popisal Andrej Hudomalj v oktobru 2007

Popis gradiva:

š. 1

1. Osebni dokumenti:

- osebna izkaznica Ljubljanske pokrajine
- evidenca obveznikov pasivne zaščite mesta Ljubljane
- članska izkaznica: »Probuda« društvo jugoslovanskih umetnikov, industrijcev in trgovcev Ljubljana (1923)

- Permanentna legitimacija Ljubljanskega velesejma (1933)

2. Službe:

- imenovanje za prosinodalnega sodnika škofijskega cerkvenega sodišča v Ljubljani (1934)
- imenovanje za zagovornika na škofijskem cerkvenem sodišču v Ljubljani (1944)
- dovoljenje škofa Antona B. Jegliča in škofa G. Rožmana za opravljanje slovesnih maš (1926 – 1932)
- imenovanje za predsednika komisije za preimenovanje cest, ulic in trgov mesta Ljubljane (1944)
- določitev višine honorarja za predavanja na Teološki fakulteti (1937)
- imenovanje za urednika lista »Vzajemnost«

3. Korespondenca:

- strokovna korespondenca (1897 – 1942)
 - Plečnik
 - Friderik Jerina (1938 – 1941)
 - Izidor Cankar
 - Henrik Daniš
 - M. Kos
 - Hans Bouray
 - Rupnik
 - Josip Grošelj
 - Franc Avsec
 - F. Mesesnel
 - J. Čeč, Lampe, Bernard Jamar, Mavricij Teraš, Franc Pokorn, M. Ivaniš, Albin Prepeluh, Fr. Stele, Jos. Lavtižar, Jos. Mantuani, L. Sedej
 - Društvo za Krščansko umetnost
 - župnije
 - Strokovna korespondenca raznih avtorjev
- korespondenca sorodnikov (1919 – 1944)
- korespondenca 1899 – 1942
- pisma in dopisnice iz bojišč I. svetovne vojne (1914 – 1918)
- razglednice
- vabila

4. Rokopis: Viktor Steska – življenje in delo

5. Gradivo in rokopisi za biografije slikarjev:

- Matija Koželj
- Leopold Layer
- Valentin Menzinger
- Mihael Stroj
- slikarji Šubici
- Anton Karinger
- Pavel Künl
- Janez Potočnik
- Franc Jelovšek
- Jožef Kastner

- Jernej Jereb

š. 2

5. Gradivo in rokopisi za biografije slikarjev:

- Janez Wolf, publikacija: Viktor Steska, »Slikar Janez Wolf (1825 – 1884)«
- Fortunat Bergant
- Franc Fontez
- Jožef Tominc
- Anton Ažbe
- Simon Ogrin
- Šifrer
- Josip Germ
- Anton Zebey
- Josip Grošelj
- Almanach
- Janez Borovski
- Andrej Herrlein
- Miroslav Tomc
- Matej Sternen
- Marko Pernhart

6. Razno (rokopisi) – slikarji in njihova dela.

7. Biografije kiparjev – rokopisi:

- Francesco Robba
- Gangl
- razno – kiparji, kamnoseki in njihova dela

8. Pesniki:

- Anton Umek
- Janez Bilc: Spomini iz mojega življenja
- Anton Žakelj – Rodoljub Ledinski: Življenje Rodoljuba Ledinskega, Anton Žakelj 1816 – 1868, Pesmi (pesmi je leta 2022 uredila ddr. Marija Stanonik in jih izdala pri založbi SAZU *Zas/s/trti pesnik Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski. Zbrano delo.* Ljubljana, 2022.
- Blaž Potočnik

š. 3

9. Anton Hajdrih:

- članek: Viktor Steska: Skladatelj Anton Hajdrih (1936)
- zapiski o skladatelju Antonu Hajdrihu

10. Biografije – zapiski:

- Sebastian Kneipp – rokopis biografije
- Zdravnik Marko Gerbec
- Jožef Špendov (Spendou)
- Gregor Maček (stavbar)

11. Slovenski pisatelji o duhovnikih – rokopis

12. V. Steska: Prevod Katoliškega katekizma posebno za gluhoneme – rokopis

13. Wolfov slovar, Pleteršnikov slovar – komentar V. Steske

14. Viktor Steska: Ljubljanski škofijski dvorec – separat iz: Zbornik za umetnostno zgodovino, 6 (1926)

15. Rokopisi razprav , ocen, člankov:

- Plastični spomeniki v Ljubljani
- Ljubljansko semenišče
- Kupola stolnice
- Romanske cerkve na Slovenskem
- Seznam slik v Starem gradu pri Novem mestu
- Božične slike slovenskih slikarjev, Marija v slikarstvu
- Naše kiparstvo v 18. stoletju
- Ljubljanski škofje, od Lamberga do Hrena
- Viktor Steska, Dr. Gregor J. Thalnitscher: Kranjski deželani
- Ljubljanski direktorij (cerkvena pratika) iz l. 1665
- Najstarejši časopis v Ljubljani
- Hasanov plašč
- Slikarji na steklo
- Musici – godbeniki
- Sodišče
- Oče Marko Pohlin
- Marijina smrt
- Sv. Krištof
- Naši spomeniki iz empirske dobe
- Slovenci in Irci (25. 10. 1944)
- Valvasorjeva spominska plošča, Prešeren in Matevž Ravnikar, Franc Avsec, Modest Šraj
- Neptunov vodnjak v Ljubljani, Potovanje v Kelmrajn nekdanj in sedaj, Zgodovina cerkvene oprave, Pesem o Kamniku, Barve v njihovih razmerah k živalskemu in rastlinskemu življenju
- Hiralnica, Sejmi
- Joh. Janssen: Gesch. d. deuschen Volkes

16. Rokopisi razprav, ocen, člankov – kraji:

- Zgodovina krajev
- Emona
- Goričane
- Suha pri Škofji Loki, Bela krajina, Kočevje
- Kočevje in drugo
- Crngrob, Šmarna gora v Ljubljani, Velesovo, Skaručina
- Bohinj, Udmat, Žiri
- Narodne pesmi – Dobropolje in okolica
- Nekaj umetnostno-zgodovinskih drobtin iz Podkrajja – župnije v dekaniji vipavski
- Stična, Izlet k izviru Bistrice, Kaplja vas

š. 4

17. Zapiski:

- napisi, Vrsta ljubljanskih dekanov, Zgodovina sv. Jakoba fare, Akademija Operosorum,, Dolničar
- Ljubljanski škofje
- zapiranje cerkva v jožefinski dobi – povzetki dopisov
- Zgodovinski izpiski
- Semeniška knjižnica; Dolničarjeva kronika; Laibacher Tagblatt, 1877; Thalberg: Annales urbis Labacensis
- pokopališče pri sv. Krištofu v Ljubljani; zapiski o zgodovini Ljubljane; podlistek iz časopisa »Slovenec«: »Ljubljanski grad v preteklih časih«

18. Prepis oporoke Janeza Antona Dolničarja iz leta 1713.

19. Jezuiti:

- Historia annua Collegij Societatis Jesu Labac.: Annus 1596 (Jezuiti 1596)
- Dr. Josip Lesar: Sv. Ignacij in Tovarištvo Jezusovo (tisk)
- Jezuitske drame

20. Razprave o literarnih delih:

- Puščavnik
- Kurent
- Kljukec

21. Kratke pripovedi, šaljive zgodbe, uganke

š. 5

22. Literarna dela:

- Pri stricu na počitnicah
- povesti: Križ ob prepadu; Gospod profesor, Kostelska zaobljuba
- črtice: Lišček, Prstan, Prijatelja, Žalostna poroka, Tri – dima, Božič, Razočaranje, Jabolka, Grobar, Sprehod v Tivoli, Kapelj, Na spolzki poti, Kočevski lovci, Stanoviten in zvest, Nočno rjojenje, Pazite na žeparje, Nemogoče, Šolski nastop, Nesrečni padec, Gospod sodnik, Kdo je?; Zaklad, Poročna strašila, Žvižg, Odlikovanje, Maščevanje tihotapcev, Težka zemlja
- igre: Hasan, Biser, Zavist in Lakomnost, Prodajalec modrosti, Teta iz Amerike, Vrv, Najdražji zaklad, Trgovčeva tožba, Nepošteni zaupnik, Božje oko, Pastirček, Najljubši sin, Previdnost, Nikola Bobadilla T. J. in roparji, Herkulska mišnica, Skrivnostna skrinjica, Prstan, Sultan in zdravnik, Prijatelji, Rokodelski pomočnik, Breskve, Kralj Matjaž, Hrast, Ujetnik, Spokornik, Težka zemlja, Minister pride, Trgovčev sin, Turki pred Metliko
- pesmi: Oblaku, Ptici selivki, Rosnim cvetkam, Večer v tujini, Hrabro v prihodnost, pesmi brez naslova

23. Razprava:

- Alkoholizem; Družbe treznosti
- publikacije o alkoholizmu

24. Nagovori 1887 – 1889

25. Pridige 1891 – 1898 (1920)

š. 6

26. Razno gradivo in zapiski nastali pri raziskovanju zgodovine, umetnostne zgodovine, ter življenjepisov:

- zapiski: gradovi, oltarji, cerkve, kelihi, imenoslovje
- umetnostni spomeniki, umetniki
- prepisi listin iz kameniškega arhiva

š. 7

27. Društvena dejavnost – gradivo društev, združenj:

- Umetnostno-zgodovinsko društvo (1929 – 1941)
- Društvo slovenskih likovnih umetnikov
- Društvo za cerkveno umetnost
- Cecilijino društvo
- Cirilsko društvo (1888 – 1890)
- Prosvetna zveza, Ljubljana (1935)
- Krekova prosveta: zapisnik sej 1922 – 1933
- Katoliško društvo za delavke: društveni letopis
- Karitativna zveza (1940)
- Vincencijeva konferenca pri sv. Jakobu v Ljubljani (1923 -1944)
- Podatki o strokovnih združenjih za »Spominski zbornik Slovenije«: Notarska zbornica, Zdravniška zbornica, Kmetijska zbornica, Delavska zbornica, Apotekarska komora (1938)
- razno

š. 8

27. Društvena dejavnost – gradivo društev, združenj:

- Odbor za zgraditev dvorane pri sv. Jakobu v Ljubljani: zapisniki sej, pravila, fotografije, izjave o finančni podpori (1938 – 1939)

28. Šolstvo:

- Metodika verskega pouka
- Berivo za dijake

29. Škofija, župnije (1916 – 1945); Ob sedemdesetletnici knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča

30. Referent za verske zadeve (1918 – 1933)

31. Osebni dokumenti raznih oseb:

- rodbinske pole
- rojstni, poročni in mrliški listi
- osmrtnice
- pogodba o izročitvi dediščine

32. Razprave in besedila drugih avtorjev.

33. Razno

š. 9

34. Tiski:

- časopisi in časopisni članki povezani z zgodovino in umetnostno zgodovino
- Slovenski cerkveni časopis, 30. 12. 1848

- tiski z versko in cerkveno tematiko
- proračun ministrstva za vero 1920/21, 1922/23; deklaracije
- drobni tiski, knjižice
- Für Alle! Heinrich Zille
- članki iz časopisa Slovenec
- razni časopisi in tiski

35. Podoba kapucinskega samostana v Ljubljani leta 1817.

36. Skici s svinčnikom neznanega avtorja

37. Casins Verein – portreti

š. 10 . **izloženo in uvrščeno v Fotografsko zbirko** (2015, Blaž Otrin), š. 154

38. Fotografije:

- umetnostni spomeniki na Slovenskem in v tujini
- razne fotografije

š. 11 - **Nahaja se v Fotografski** zbirki!

Fotografije na steklu:

- umetnostni spomeniki